

eul_wid: qmm-at

Γαληνὸς ὁ Περγαμηνός · Galen of Pergamon

On Personal Doctrines, Unpublished Fragments

Περὶ τῶν ἰδίων δογμάτων

Period: Ῥωμαϊκὴ Roman

Dialect: Ἀττικίζουσα τεχνικὴ Atticizing Technical

Domain: Ἱατρικὴ Medicine

Format: Πραγματεία Treatise

- 1 (τ) Γαληνοῦ περὶ τῶν ἑαυτῷ δοκούντων ν . Ἐδείχθη δὲ καί, ὅπως λέγεται τὸ πλεῖστον· οὐ γὰρ κατὰ τὴν τῆς ποιότητος ἐπίτασιν. ἀλλὰ τῷ μέτρῳ πλεον ἀκούειν χρή. Ἐδείχθη τῷ μὲν ἐμφύτῳ θερμῷ θερμότερους εἶναι τοὺς παῖδας τῶν ἀκμαζόντων, τῷ δ' ἐπικτήτῳ τοὺς ἀκμάζοντας τῶν παίδων, ὥσπερ γε καὶ τοὺς ὑγιαίνοντας τῶν πυρεττόντων πλεον ἔχειν τὸ ἔμφυτον θερμόν καὶ τοσοῦτ' ἡττοτέρως χεῖρονα τὸν πυρετὸν ὑπάρχειν, ὅσῳ περ ἂν ἔλαττον ἦ κατὰ τὸ τοῦ ζώου σῶμα τὸ ἔμφυτον θερμόν. ^[5]
- 2 <ἔστι μὲν> γὰρ τὸ <ἐπικτήτῳ> τὸν ἀηδὲς τε καὶ δακνῶδες, ἄδηκτον δὲ καὶ ἄλυπον τὸ ἔμφυτον θερμόν· καὶ κατὰ <δηλον> τὸ κατὰ τὴν τροπὴν τῆς ἐμφύτου θερμασίας γεννᾶσθαι τοὺς πυρετούς, ὧν ἔδειξα τρία γένη εἶναι τὰ πρῶτα, ὀνόματα δ' αὐτῶν ἐν μὲν τῶν ἐφημέρων, ἕτερον δὲ τῶν ἐκτικῶν καὶ τρίτον τῶν ἐπὶ σήψει χυμῶν. Τὴν θερμὴν καὶ ὑγρὰν κρᾶσιν ἀρίστην ἀπεφάνησαν πολλοὶ τῶν ἱατρῶν τε καὶ φιλοσόφων, οὐκ οὕτως οὕτως. ^[10]
- 4 Περὶ τῶν γερόντων ἡλικίας ἔσται τις φαντασία διαφωνίας, ἐὰν ὁ μὲν τις αὐτὴν ὑγρὰν, ὁ δὲ ξηρὰν εἶναι λέγῃ· κατὰ μὲν γὰρ τὴν αὐτῶν τῶν στερεῶν σωμάτων κρᾶσιν ὀρθῶς ἂν λέγοιτο ξηρά, κατὰ δὲ τὴν τῶν ὑγρῶν περιττωμάτων ὑγρά. Οὕτω κὰν τῷ φάσκειν ἡμᾶς τὰ μὲν νεῦρα τῆς ψυχροτέρας εἶναι κράσεως, εὐαισθητότερον δὲ τὸ θερμότερον τοῦ ψυχροτέρου.
- 6 Πρῶτον μὲν γὰρ ἐδείξαμεν αἰσθητικὸν εἶναι τὸ μόριον, ὥς καὶ τοῖς παλαιοῖς ἔδοξεν εἶναι, ὥς τὸ τῆς ψυχῆς ἡγεμονικόν ἐστίν· ἐπιρρεῖν γοῦν ἀπ' ἐκείνου διὰ τῶν νεύρων ἐπὶ πάντα τοῦ σώματος τὰ μόρια δύναμιν αἰσθήσεως τε καὶ τῆς καθ' ὁρμὴν κινήσεως. ἐρρέθη δ', ὅτι καθ' ὁρμὴν καὶ προαίρεσιν λέγειν οὐ διοίσει. ταύτην δὲ τὴν δύναμιν εἶς γε ἕκαστον μόριον ἀφικνουμένην αἰσθητικὸν ἀποτελεῖν αὐτό. τὴν δὲ τῆς δυνάμεως ἀλλοίωσιν ἐτοιμότερον δέχεσθαι τὰ θερμότερα μόρια καὶ διὰ τοῦτ' αἰσθητικώτερα γίνεσθαι τῶν φύσει ψυχροτέρων. ἡ δὲ διὰ τῶν νεύρων ἰοῦσα δύναμις οἶονεϊ δι' ὀχετῶν αἰσθανόμενα μὲν ποιεῖ καὶ τὰ νεῦρα, μᾶλλον δ' αἰσθανόμενα τῆς σαρκώδους οὐσίας οὐκ ἐργάζεται. Νομίζεται δ' ὑπὸ τῶν πολλῶν ἱατρῶν αἰσθητικώτερα τῶν σαρκῶν εἶναι τὰ νεῦρα. ^[10]
- 7 φοροὶ διότι τοῦ πρωτῶν ναι μορ ἀποβλάστημα δέ, ὥς εἴ γε διατέμοις ὅλον τὸ νεῦρον, οὐδεὶς κίνδυνος ἔπεται, μηκέτι τῇ φλεγμονῇ τῆς ἀρχῆς συμπασχούσης. καὶ μέντοι καὶ πολλοὶ τῶν ἱατρῶν φοβούμενοι τοὺς ἀκολουθοῦντας κινδύνους ταῖς φλεγμοναῖς τῶν νεύρων ὅλον ἐνίοτε διακόψαντες τὸ νενυγμένον νεῦρον καὶ φλεγμαῖνον ἔλαθον τὸν κάμνοντα, μὴ δυνάμενοι λαθεῖν, ἐὰν σαρκῶδες τι μόριον διακόψωσιν. οὕτω δὲ κὰν

ταῖς φλεβοτομίαις ἄκοντες ἐνίοτε διακόψαντες νεῦρον τριχοειδὲς ἐπιτεταμένον τῇ τεμνομένῃ φλεβί κατὰ μὲν αὐτὴν τὴν τομὴν οὐδὲν μᾶλλον ὀδύνῃν εἰργάσαντο τῶν μὴ τεμνομένων, ὕστερον δὲ ναρκώδους αἰσθήσεως ἐπιγενομένης λογίζονται διηρηκέναι νεῦρον. τὸ δὲ ναρκώδες ὀδύνῃς ἀμυδρᾶς ἐπὶ τῇ τῶν νεύρων φλεγμονῇ γνώρισμα. καὶ πολλοὶ μηδεμιᾶς ὀδύνῃς ἀξιολόγου κατὰ τὰς τῶν νεύρων φλεγμονὰς αἰσθανόμενοι μικρὸν ὕστερον ἐσπάσθησαν, ἐκ μὲν τοῦ σπασθῆναι δηλώσαντες οὐ μικρὰν εἶναι τὴν φλεγμονήν, ἐκ δὲ τοῦ μετρίως ἔμπροσθεν ὠδυνῆσθαι δηλοῦντες οὐκ εἶναι σφοδρὰν ὀδύνῃν ἐπὶ τῇ τῶν νεύρων φλεγμονῇ, διότι μὴδ' ἰσχυρὰν αἰσθησιν. Ἐδείχθη ἔνια ἐν τοῖς περὶ <τῆς> τῶν ἀπλῶν φαρμάκων δυνάμεως κατὰ τὸ θερμαίνειν ἢ ψύχειν ἢ ξηραίνειν ἢ ὑγραίνειν, ἔνια δὲ κατὰ συζυγίαν ἐνεργοῦντα κατὰ τὸ θερμαίνειν ἅμα καὶ ὑγραίνειν ἢ τὸ ψύχειν ἅμα καὶ ξηραίνειν. ^[20]

⁸ ἔτερον δὲ γένος εἶναι φαρμάκων κατὰ τὴν ιδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας ἐνεργούντων. τοιαῦτα δ' ἐδείκνυον ὄντα τὰ τε καθαίροντα καὶ τὰ δηλητήρια καλούμενα, διαφέροντα τῶν ἀπλῶς θανασίμων ὀνομαζομένων τῷ τὰ μὲν δηλητήρια μηδέποτ' ὠφελεῖν ἡμᾶς, τὰ δὲ θανάσιμα φέρειν ὠφέλειαν ἔσθ' ὅτε βραχεῖαν λαμβανόμενα μετὰ μίξεως ἐνίοτε χρησίμων τινῶν. οὕτω γοῦν καὶ τῷ τοῦ μήκωνος ὁπῶ πρὸς ὠφέλειαν χρώμεθα. τῶν δ' ὠφελούντων ἡμᾶς φαρμάκων ἔνια μὲν κατὰ μίαν ἢ δύο ποιότητας ἐνεργοῦντα, τινὰ δ' ὅλη τῆς οὐσίας ιδιότητι, καὶ μέντοι καὶ τῶν τῆς φύσεως ἔργων ἔνια μὲν ὑπὸ μιᾶς ἢ δύο γίνεσθαι ποιότητων, ἔνια δὲ καθ' ὅλην τὴν οὐσίαν, ὡς τὰς ἐν τῇ γαστρὶ πέψεις αἱματώσεις τε καθ' ἥπαρ ἔτι τε τὰς καθ' ἕκαστον μόριον αὐξήσεις τε καὶ θρέψεις ὑπάρχειν τε τὰς ἐνεργείας ταύτας ἅπαντι μορίῳ τοῦ ζώου. διοικεῖν γὰρ ἕκαστον ἑαυτὸ κατὰ τὰς φυσικὰς ὀνομαζομένας δυνάμεις, ἃς κοινὰς ἔχει πρὸς τὰ φυτὰ, καθάπερ τι ζῶον ἑαυτὸ διασῶζον, εἰ τὸ μὲν οἰκεῖον ἔλκει, τὸ δ' ἀλλότριον ἀποκρίνει μεταβάλλει τε καὶ ἀλλοιοῖ καὶ ἐξομοιοῖ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἕκαστον τῶν ἐλχθέντων. ἐπικουρίας δ' αὐτὰ δεῖσθαι πρὸς τὸ διαμένειν ἐν τῷ κατὰ φύσιν, ἥπατος μὲν ἐπιπέμποντός τε ἅμα τροφήν ἐπιτήδειον, αὐξάνοντος δὲ τὰς δυνάμεις, εἴ ποτε κάμνοιεν. εἶναι γὰρ οἷόν τινα ἐστίαν καὶ πηγὴν αὐτὸ τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ὡς ἐν τοῖς φυτοῖς τὸ μέρος, καθ' οὗ συμβάλλουσιν αἱ ῥίζαι τῷ πρέμνῳ. μέχρι γὰρ ἂν τοῦτο διασώζη τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἂν καὶ τῶν ῥιζῶν τι καὶ τῶν κλάδων <πάθη>, ἀνασῶζεται τὸ φυτόν. οὐ μὴν ὁμοίως γε ταύτῃ τὴν ἐξ ἐγκεφάλου χορηγουμένην δύναμιν αἰσθήσεώς τε καὶ κινήσεως ἐκάστῳ τῶν μορίων ὑπάρχειν· ἐν γὰρ τῷ γίνεσθαι τὴν ὑπαρξιν ἔχειν ταύτην, οὐκ ἐν τῷ διαμένειν, ἐπεὶ γε τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων ὅσα τε τῶν ζώων οὐ πόρρω τὴν φύσιν τοῖσδ' ἂν. οὕτω δὲ καὶ τῆς τῶν ἀρτηριῶν κινήσεως τὴν δύναμιν ἐπιρρεῖν ἀπὸ τῆς καρδίας, οὐ μὴν διαμένειν ἐν αὐταῖς, τὰς δὲ φυσικὰς ὀνομαζομένας ἐμφύτους μένειν ἐν ταῖς οὐσίαις τῶν μορίων. εἰς δὲ τὸ διαμένειν τὴν εὐκρασίαν τῆς οὐσίας αὐτῶν οὐ σμικρὰν γίνεσθαι βοήθειαν ἐκ τῶν σφυγμῶν, ὡς ἐν τῷ περὶ χρεῖας σφυγμῶν δέδεικται γράμματι. Νέος μὲν γὰρ ὢν εἰπόμεν ἄνδράσιν ἀξιολόγοις ἡγουμένοις τὴν καρδίαν ἀπάντων πρώτην διαπλάττεσθαι προῖων δὲ κατὰ τὴν ἡλικίαν ὑπώπτεισα τὸν λόγον ὡς πιθανὸν μὲν, οὐ μὴν ἀληθῆ. ^[40]

⁹ χωρὶς μὲν γὰρ αἵματος ἀδύνατόν ἐστι γεννηθῆναι τὸ σπλάγχνον τοῦτο. γίγνεται δὲ αἷμα διὰ τῶν ἐν τῇ μήτρᾳ ἀγγείων . . . τὴν γένεσιν ἔχει ἀφικνούμενον εἰς ἥπαρ πρότερον ἐμφυομένης. οὐ μὴν οὐδὲ τοῦ ἥπατος εἰκὸς αὐτὴν διαπεπλάσθαι προτέραν φαινομένης γε σαφῶς τῆς ἐκ τῶν κατὰ τὸ χορίον ἀπασῶν φλεβῶν γενομένης φλεβὸς εἰς τὸ ἥπαρ ἀφικνουμένης πρότερον ἥπερ εἰς τὴν καρδίαν. ἔτι δὲ ἀτοπώτερος ὁ λόγος εἶναί μοι φαίνεται τῶν οἰομένων ὑπὸ τῆς καρδίας διαπλάττεσθαι τὰ κυούμενα μόρια. τὸ γὰρ αὐτὴν τε τὴν καρδίαν διαπλάσαν ἔτι δὲ πρὸ αὐτῆς τὰς τε ἀρτηρίας τε καὶ τὰς φλέβας εὐλογόν ἐστιν, ὥσπερ ταῦτά τε καὶ σὺν αὐτοῖς τὸ ἥπαρ, οὕτω καὶ τᾶλλα διαπλάττειν, ἅπερ ἔνιοι μὲν ἡγοῦνται τὸ καταβαλλόμενον εἰς τὰς μήτρας εἶναι

σπέρμα. τὸν ἐς δὲ τοῦτο μὲν ὄργανον. ἕτερον δ' ἔτι θειότερον ὑπάρχειν τὸ διαπλάττον τὰ
κυούμενα νομίζουσιν. ^[15]